

โครงการพัฒนาตัวแบบการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติราชการ
ประจำปีของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เพื่อเสริมสร้างขีดสมรรถนะการ
บริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ

ประกอบด้วย

- รายงานฉบับสมบูรณ์ของแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนบน 2
- รายงานฉบับสมบูรณ์ของการแปลงแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดไปสู่แผนปฏิบัติ
ราชการประจำปี พ.ศ. 2554 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนบน 2

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

(สกลนคร นครพนม มุกดาหาร)

สารบัญ

	หน้า
1. บทสรุปผู้บริหาร	5
2. ขอบเขตการศึกษา	11
3. แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	14
3.1 สภาพทั่วไปของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	14
3.2 สรุปผลการวิเคราะห์ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	16
3.3 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 พ.ศ.2553 -2556	27
4. การแปลงแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดไปสู่แผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2554 ของกลุ่ม จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	35
4.1 แนวทางการแปลงแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดไปสู่แผนปฏิบัติราชการ	35
4.2 สรุปโครงการที่สำคัญ (Flagship) เบื้องต้นภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์	40
4.3 ตัวอย่างโครงการนำร่อง	42
5. ผลการวิเคราะห์แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดของที่ปรึกษากับแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดที่นำเสนอ ต่อ ก.บ.ก.	47
6. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ	50
7. รายงานสรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการฯ ร่วมกับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน 2	51
7.1 เอกสารประกอบการประชุมครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	79
7.2 รายชื่อคณะทำงานยกร่างแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	136

สารบัญแนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ระยะ 4 ปี	5
แผนภาพที่ 2 ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน	7
แผนภาพที่ 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร	8
แผนภาพที่ 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว	8
แผนภาพที่ 5 ตัวอย่างการเชื่อมโยงโครงการในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน	9
แผนภาพที่ 6 ตัวอย่างการเชื่อมโยงโครงการในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร	10
แผนภาพที่ 7 แนวทางการปรับปรุงแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด	12
แผนภาพที่ 8 สัดส่วนมูลค่า GPP และอัตราการเติบโตของมูลค่า GPP กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	15
แผนภาพที่ 9 สรุปมูลค่าผลผลิตมวลรวมรายจังหวัด (GPP) ปี 2551 และรายได้จากการท่องเที่ยว ปี 2550	16
แผนภาพที่ 10 ภาพรวมศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	17
แผนภาพที่ 11 การวิเคราะห์ด้านเกษตรกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	18
แผนภาพที่ 12 การวิเคราะห์ด้านอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	19
แผนภาพที่ 13 การวิเคราะห์ด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	20
แผนภาพที่ 14 การวิเคราะห์ด้านการบริการการค้าของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	21
แผนภาพที่ 15 การวิเคราะห์ด้านการค้าชายแดนของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	22
แผนภาพที่ 16 ภาพรวมสถานการณ์ด้านสังคมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	23
แผนภาพที่ 17 ภาพรวมสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	25
แผนภาพที่ 18 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ระยะ 4 ปี พ.ศ. 2553 – 2556 ที่มีอยู่เดิม	27
แผนภาพที่ 19 ผลการทบทวนแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	30
แผนภาพที่ 20 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ระยะ 4 ปี	31
แผนภาพที่ 21 ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน	33

สารบัญแนภาพ (ต่อ)

	หน้า
แผนภาพที่ 22 ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร	33
แผนภาพที่ 23 ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว	34
แผนภาพที่ 24 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ (Strategy Map)	35
แผนภาพที่ 25 กระบวนการแปลงแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ	36
แผนภาพที่ 26 ตัวอย่างการเชื่อมโยงโครงการในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการค้าชายแดน และความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน	38
แผนภาพที่ 27 ตัวอย่างการเชื่อมโยงโครงการในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร	39

1. บทสรุปผู้บริหาร

เอกสารชุดนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) ส่วนของแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดหรือจังหวัด 2) ส่วนของการแปลงแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดหรือจังหวัดไปสู่แผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2554 โดยมีทั้งหมด 8 เล่มประกอบด้วย 5 กลุ่มจังหวัดและ 3 จังหวัด และเล่มนี้เป็นของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

เพื่อให้การศึกษาและทบทวนแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การพิจารณาในแผนพัฒนาของ ก.น.จ. ที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มจังหวัดและนำไปสู่การกระตุ้นให้เกิดการลงทุนของภาคเอกชนและสร้างรายได้ให้กับกลุ่มจังหวัดนั้น การทบทวนการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดจำเป็นต้องมีแนวทางการพัฒนาที่มีความชัดเจน และมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับจังหวัด นอกจากนี้ยังต้องเป็นสิ่งที่ทุกจังหวัดภายในกลุ่มสามารถทำร่วมกันได้จริง และส่งผลกระทบในเชิงเศรษฐกิจและสังคมในระดับสูง

ทั้งนี้ จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ทำให้ได้ข้อสรุปว่า **กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีศักยภาพด้านการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ด้านเกษตรกรรม และด้านการท่องเที่ยว** โดยเป็นสิ่งที่สามารถทำร่วมกันได้จริงทั้ง 4 จังหวัด และสร้างรายได้ให้กับกลุ่มจังหวัด ดังนั้นทางคณะทำงานที่ปรึกษาจึงได้ทำการทบทวนแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ที่มีอยู่เดิมและได้นำเสนอแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ในระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2553-2556) เพื่อแปลงไปสู่แผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2554 ต่อไป โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ระยะ 4 ปี

วิสัยทัศน์

“เป็นสะพานการค้า เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวอินโดจีน”

ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. เพื่อเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนของกลุ่มจังหวัด
2. เพื่อพัฒนาด้านความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

กลยุทธ์ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ คือ

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเครือข่ายเชื่อมโยงเส้นทางการคมนาคม
2. การส่งเสริมและพัฒนาการตลาดและช่องทางการจำหน่ายสินค้า
3. การส่งเสริมให้เกิดการค้า การลงทุน
4. การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ผู้ประกอบการ ด้านการค้า การลงทุน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตร
2. เพื่อเพิ่มรายได้ด้านการเกษตรของกลุ่มจังหวัด
3. เพื่อเพิ่มศักยภาพบุคลากรด้านการเกษตร

กลยุทธ์ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ คือ

1. การพัฒนาปัจจัยการผลิตและประสิทธิภาพการผลิต
2. การพัฒนาการแปรรูปเพื่อเพิ่มและสร้างมูลค่าสินค้า
3. การส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดและการกระจายสินค้า
4. การสร้างมาตรฐานสินค้าเกษตร
5. การพัฒนา/ยกระดับองค์ความรู้ของเกษตรกรและผู้ประกอบการ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงลาว เวียดนาม และ
ตะวันออกไกล

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว
2. เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว
3. เพื่อเพิ่มศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ คือ

1. การพัฒนาสินค้าด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน มีการเชื่อมโยงและส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว
2. การเสริมสร้างศักยภาพด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว
3. การยกระดับมาตรฐานบุคลากรและบริการด้านการท่องเที่ยว
4. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

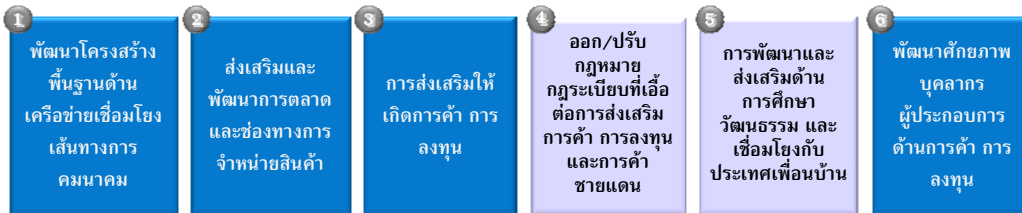
วิสัยทัศน์ของกลุ่มจังหวัด: เป็นสะพานการค้า เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวอินโดจีน

ประเด็นยุทธศาสตร์: การพัฒนาการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์:

1. เพื่อเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนของกลุ่มจังหวัด
2. เพื่อพัฒนาด้านความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

กลยุทธ์: กลยุทธ์ของกลุ่มจังหวัดโดยยึดตามแนวทางการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่า โดยกลยุทธ์ที่เน้นสี (Highlight) คือ กลยุทธ์ของกลุ่มจังหวัดในร่างแผนพัฒนา พ.ศ. 2553-2556 ที่ได้รับการทบทวนใหม่

แผนภาพที่ 2 ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร

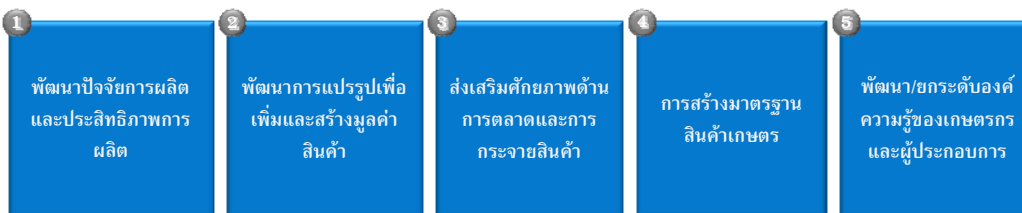
วิสัยทัศน์ของกลุ่มจังหวัด: เป็นสะพานการค้า เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวอินโดจีน

ประเด็นยุทธศาสตร์: การพัฒนาการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์:

1. เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตร
2. เพื่อเพิ่มรายได้ด้านการเกษตรของกลุ่มจังหวัด
3. เพื่อเพิ่มศักยภาพบุคลากรด้านการเกษตร

กลยุทธ์: กลยุทธ์ของกลุ่มจังหวัดโดยยึดตามแนวทางการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่า โดยกลยุทธ์ที่เน้นสี (Highlight) คือ กลยุทธ์ของกลุ่มจังหวัดในร่างแผนพัฒนา พ.ศ. 2553-2556 ที่ได้รับการทบทวนใหม่

แผนภาพที่ 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว

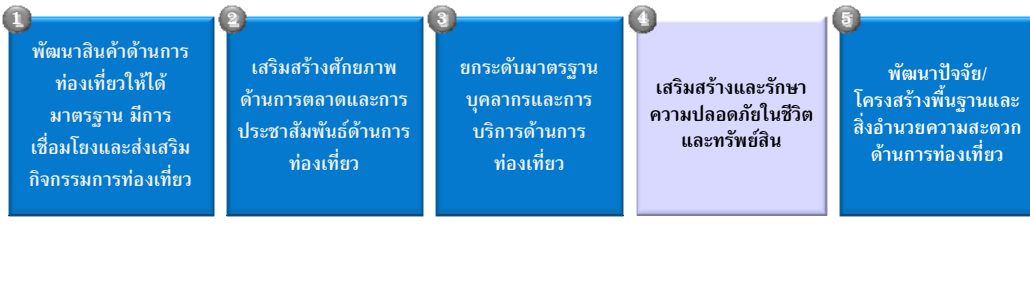
วิสัยทัศน์ของกลุ่มจังหวัด: เป็นสะพานการค้า เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวอินโดจีน

ประเด็นยุทธศาสตร์: การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงลาว เวียดนาม และ ตะวันออกไกล

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์:

1. เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว
2. เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว
3. เพื่อเพิ่มศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

กลยุทธ์: กลยุทธ์ของกลุ่มจังหวัดโดยยึดตามแนวทางการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่า โดยกลยุทธ์ที่เน้นสี (Highlight) คือ กลยุทธ์ของกลุ่มจังหวัดในร่างแผนพัฒนา พ.ศ. 2553-2556 ที่ได้รับการทบทวนใหม่

แผนภาพที่ 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว

อย่างไรก็ดี ในการแปลงแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดไปสู่การปฏิบัติ จะต้องระบุถึงโครงการต่างๆ ที่จำเป็นต้องดำเนินการในกลุ่มจังหวัดในแต่ละปีงบประมาณเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด ไม่ว่าโครงการนั้นจะดำเนินการโดยกลุ่มจังหวัด จังหวัด กระทรวง ทบวง กรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือภาคเอกชน

นอกจากนี้ การแปลงแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดไปสู่การปฏิบัติ จำเป็นจะต้องเป็นไปอย่างบูรณาการ โดยโครงการที่สำคัญของกลุ่มจังหวัดจะต้องมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และมีการกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบของแต่ละโครงการ ซึ่งโครงการต่างๆนั้นสามารถแบ่งความรับผิดชอบออกเป็น ระดับกระทรวง/กรม (Function-Based Projects) ระดับกลุ่มจังหวัด (Cluster-Based Projects) และระดับจังหวัด (Provincial Projects) ตามแต่ละกลยุทธ์ในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ซึ่งคณะทำงานที่ปรึกษาขอเสนอตัวอย่างโครงการที่สำคัญในแต่ละกลยุทธ์ และจำแนกตามขอบเขตความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานไว้เบื้องต้นในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านและประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร เนื่องจากเป็นประเด็นยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับศักยภาพทางเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ดังแสดงในแผนภาพที่ 5 (ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน) และแผนภาพที่ 6 (ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร)

แผนภาพที่ 5 ตัวอย่างการเชื่อมโยงโครงการในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

แผนภาพที่ 6 ตัวอย่างการเชื่อมโยงโครงการในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร

2. ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษางานภายใต้โครงการพัฒนาตัวแบบการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัดและจังหวัด เพื่อเสริมสร้างขีดสมรรถนะการบริหารงานกลุ่มจังหวัดและจังหวัดแบบบูรณาการนั้น ได้แก่ การจัดทำตัวแบบแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ พร้อมกับตัวอย่างของกลุ่มจังหวัดตามแผนปฏิบัติราชการ ปี พ.ศ. 2554

ทั้งนี้ แนวทางการดำเนินงานเพื่อทบทวนและจัดทำตัวแบบแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ประกอบด้วย

1.1 การศึกษาและทบทวนแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัดและจังหวัด เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงและพัฒนา พร้อมกับกำหนดแนวทางการวิเคราะห์โครงการและหลักเกณฑ์การคัดเลือกโครงการ

- รวบรวมและศึกษาข้อมูลแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัดและจังหวัดในปัจจุบัน รวมไปถึงผลการศึกษาแผนฯ ที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร อาทิ แผนพัฒนาและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัดและจังหวัด ปี พ.ศ. 2553 – 2556 และแผนปฏิบัติราชการ ปี

พ.ศ. 2554 ที่ได้เสนอเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.) ข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดและจังหวัด ตลอดจนนโยบายภาครัฐในปัจจุบัน เป็นต้น เพื่อวิเคราะห์และสรุปแนวทางการปรับปรุงแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด

- ออกแบบแนวทางการการจำแนกประเภทและผู้รับผิดชอบโครงการ
- ออกแบบแนวทางการวิเคราะห์และเกณฑ์คัดเลือกโครงการสำคัญแบบบูรณาการ

1.2 การศึกษาโดยการลงไปปฏิบัติในพื้นที่ เพื่อสอบถามผลการศึกษาทบทวนและพัฒนาเป็นต้นแบบเพื่อเป็นกรณีศึกษา โดยมีกำหนดการลงพื้นที่กลุ่มจังหวัดทั้งสิ้น 2 ครั้ง

การลงพื้นที่ครั้งที่ 1: มีวัตถุประสงค์ในการลงพื้นที่ดังต่อไปนี้

- การจัด Workshop ร่วมกับกลุ่มจังหวัดเพื่อสอบถามข้อมูล
- การปรับปรุงและจัดทำร่างแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2
- การกำหนดและจัดลำดับประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ
- จัดทำร่างแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ปี พ.ศ. 2553-2556 ที่ได้รับการทบทวนใหม่

การลงพื้นที่ครั้งที่ 2: มีวัตถุประสงค์ในการลงพื้นที่ดังต่อไปนี้

- การจัด workshop ร่วมกับกลุ่มจังหวัดเพื่อจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
- การจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดฉบับสมบูรณ์
- การจัดทำตัวอย่างการแปลงแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดไปสู่แผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2554 ของกลุ่มจังหวัดที่มีการระบุโครงการที่สำคัญอย่างน้อย 2 โครงการ

1.3 การประมวลผลการศึกษาที่ได้เผยแพร่ในรูปแบบของเอกสารและการประชุมชี้แจงผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

- หลังจากเสร็จสิ้นการลงพื้นที่ทั้ง 2 ครั้งแล้ว คณะที่ปรึกษาจะได้รวบรวมและประมวลผลเพื่อจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ พร้อมทั้งจัดการประชุมชี้แจงผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อถ่ายทอดข้อมูล ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะวิธีการแก้ไข เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถวิเคราะห์และคัดเลือกโครงการสำคัญได้อย่างมีระบบหลักเกณฑ์ที่ถูกต้อง มีความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัดและจังหวัดแบบบูรณาการที่เพิ่มขึ้น พร้อมทั้งสามารถจัดทำได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถแปลงแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

แผนภาพที่ 7 แนวทางการปรับปรุงแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด

อย่างไรก็ดีเนื่องจากขอบเขตการศึกษาภายใต้โครงการฯ มีระยะเวลาการศึกษาที่จำกัด และยังขาดการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นตามวิธีการที่ ก.น.จ. กำหนด นอกจากนั้น ความคิดเห็นที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการดำเนินงาน เป็นเพียงกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาเท่านั้น รวมทั้งแผนพัฒนาฯ กลุ่มจังหวัด ยังไม่ได้ผ่านการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันกับคณะบุคคล ตามมาตรา 19 ตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการบริหารงานกลุ่มจังหวัดและจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 ดังนั้น ผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินโครงการฯ จึงเป็นเพียงแผนพัฒนาฯ กลุ่มจังหวัด และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด ที่เกิดจากการศึกษาวิเคราะห์ของคณะที่ปรึกษาเพื่อเป็นต้นแบบให้กลุ่มจังหวัดนำไปปรับใช้ต่อไป

3. แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

ในการทบทวนการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 เพื่อศึกษาหาตัวแบบของการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และสามารถนำมาเป็นกรณีตัวอย่างได้ คณะทำงานที่ปรึกษาได้ทำการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิเพื่อศึกษาศักยภาพของกลุ่มจังหวัดและเพื่อนำไปสู่การกำหนดทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัด และการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการในพื้นที่ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ทำให้สามารถกำหนดแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามแบบฟอร์มของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ที่ได้ออกแบบเพื่อใช้สำหรับจัดทำคำรับรองแผนปฏิบัติการกลุ่มจังหวัด ได้ดังนี้

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

พ.ศ. 2553 – พ.ศ. 2556

3.1 สภาพทั่วไปของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

สภาพทางกายภาพ

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ประกอบด้วย จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร มีพื้นที่ 19,458.27 ตารางกิโลเมตร หรือ 12,161,415 ไร่ ประกอบด้วย

จังหวัดสกลนคร มีพื้นที่ 9,605.76 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,003,603 ไร่

จังหวัดนครพนม มีพื้นที่ 5,512.68 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,445,418 ไร่

จังหวัดมุกดาหาร มีพื้นที่ 4,339.83 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,712,394 ไร่

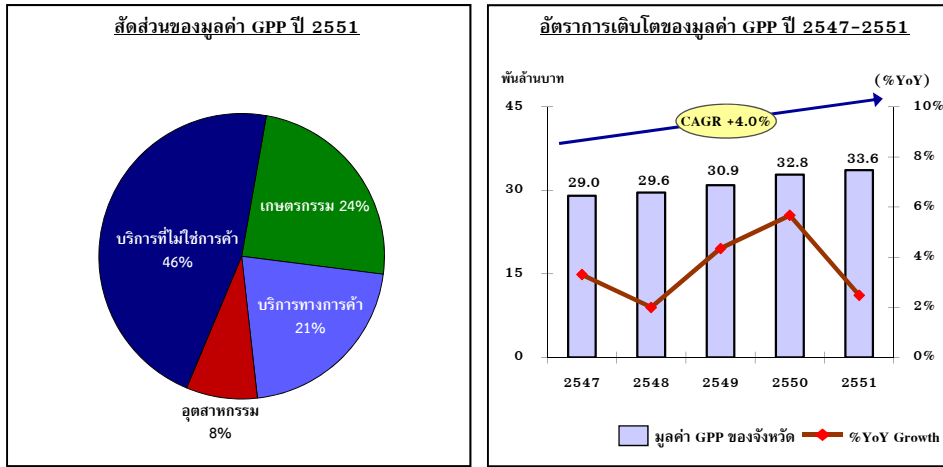
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศ สปป.ลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกันพรมแดน ที่จังหวัดนครพนมและมุกดาหาร โดยมีสะพานมิตรภาพเชื่อมประเทศไทยกับประเทศ สปป.ลาว ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงบนเทือกเขาภูพานและมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ซึ่งเหมาะแก่การทำเกษตรกรรม

ข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและจำนวนประชากร

ในปี 2551 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีมูลค่าผลผลิตมวลรวมจังหวัด (GPP) คิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 78,339 ล้านบาท โดยมูลค่าผลผลิตมวลรวมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีสัดส่วนของมูลค่า GPP ด้านเกษตรกรรมมากที่สุด โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 24 รองลงมาคือ ด้านบริการทางการค้า คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21 และด้านอุตสาหกรรม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8 นอกจากนี้ หากพิจารณาอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR) ของมูลค่าผลผลิตมวลรวมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 นั้น พบว่ามีอัตราการเติบโตมูลค่า GPP ในระหว่างปี พ.ศ. 2547-2551 คิดเป็นร้อยละ 4 ต่อปี

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีจำนวนประชากรในปี 2551 ทั้งสิ้น 2,145,314 คน และมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีอยู่ที่ 35,235 บาท

สัดส่วนของมูลค่า GPP และอัตราการเติบโตของมูลค่า GPP ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

ที่มา : ข้อมูลจาก สศช.

แผนภาพที่ 8 สัดส่วนมูลค่า GPP และอัตราการเติบโตของมูลค่า GPP กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

สรุปมูลค่าผลผลิตมวลรวมรายจังหวัด (GPP) ปี 2551 และรายได้จากการท่องเที่ยวปี 2550

ข้อมูล GPP รายจังหวัด	เกษตรกรรม	อุตสาหกรรม	บริการทางการค้า	บริการที่ไม่ใช้การค่า	รายได้จากการท่องเที่ยว	GPP ทั้งหมด (ล้านบาท)	GPP Per Capita (บาท)
สกลนคร	8,591	3,543	9,969	18,252	1,088	40,354	35,363
นครพนม	7,148	1,040	4,447	11,269	1,008	23,904	32,194
มุกดาหาร	3,262	1,895	2,205	6,719	1,212	14,080	41,450
กลุ่มจังหวัด	19,001	6,478	16,620	36,240	3,308	78,339	35,235

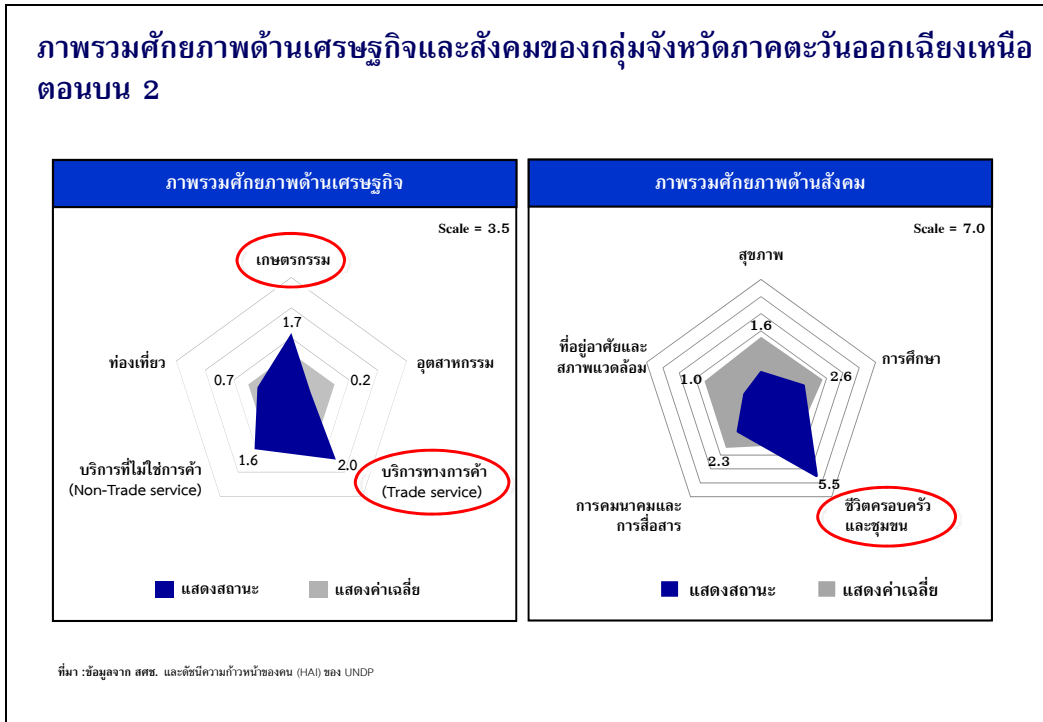
ที่มา : ข้อมูลจาก สศช. และ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

แผนภาพที่ 9 สรุปมูลค่าผลผลิตมวลรวมรายจังหวัด (GPP) ปี 2551 และรายได้จากการท่องเที่ยวปี 2550

3.2 สรุปผลการวิเคราะห์ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

จากการศึกษาภาพรวมด้านเศรษฐกิจโดยการประยุกต์ใช้มูลค่า GPP และภาพรวมด้านสังคมโดยการประยุกต์ใช้ Human Achievement Index (HAI) ของ UNDP นั้น พบว่า สถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีความโดดเด่นในด้านเกษตรกรรมและการบริการทางการค้า ส่วนสถานการณ์ทางด้านสังคมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีความโดดเด่นในด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน ในขณะที่ด้านอื่นๆยังต้องได้รับการพัฒนา เนื่องจากมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

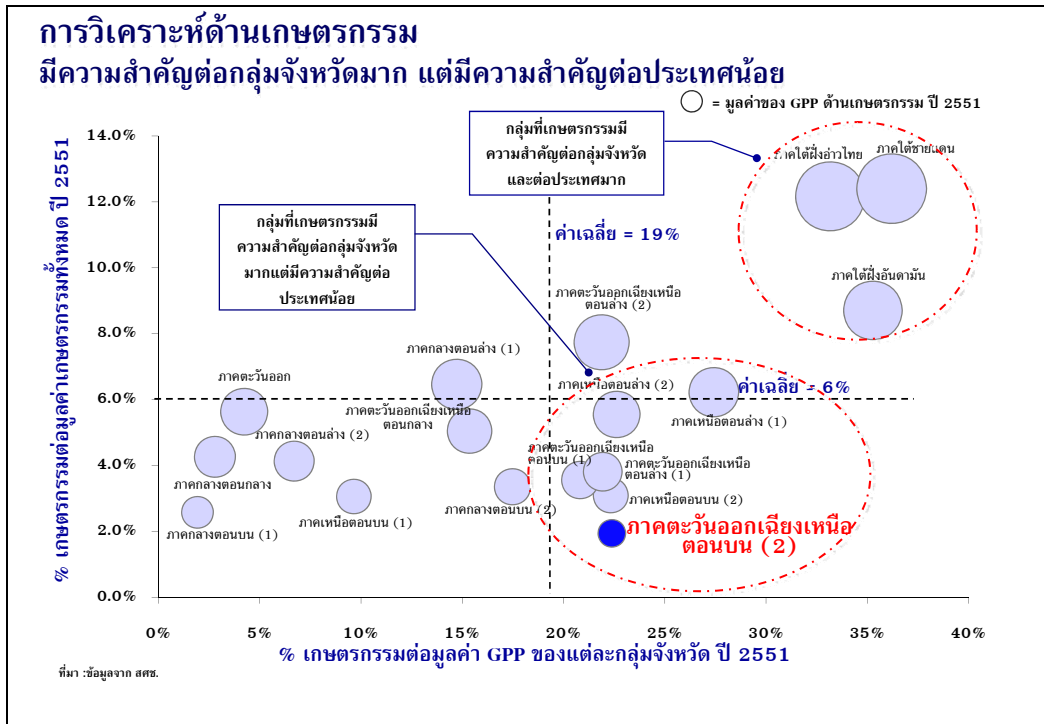
แผนภาพที่ 10 ภาพรวมศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

3.2.1 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

3.2.1.1 ด้านเกษตรกรรม

ด้านเกษตรกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 นั้น เมื่อวิเคราะห์ถึงสัดส่วนมูลค่า GPP ด้านเกษตรกรรมต่อมูลค่า GPP ทั้งหมดของกลุ่มจังหวัด และสัดส่วนมูลค่า GPP ด้านเกษตรกรรมต่อมูลค่า GDP ด้านเกษตรกรรมของประเทศ พบว่า **ด้านเกษตรกรรมมีความสำคัญต่อกลุ่มจังหวัดมาก แต่มีความสำคัญต่อประเทศน้อย** นอกจากนี้ หากพิจารณาถึงปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรกรรม พบว่ากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีสินค้าเกษตรพืชไร่ที่สำคัญ คือ อ้อย โดยในปี 2551 มีปริมาณผลผลิต 1,253,934 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.0 ของประเทศ และข้าวเหนียว มีปริมาณผลผลิต 728,479 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12 ของประเทศ และมีสินค้าปศุสัตว์ที่สำคัญ คือ ไก่ไข่ มีปริมาณผลผลิต 717,227 ตัว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ

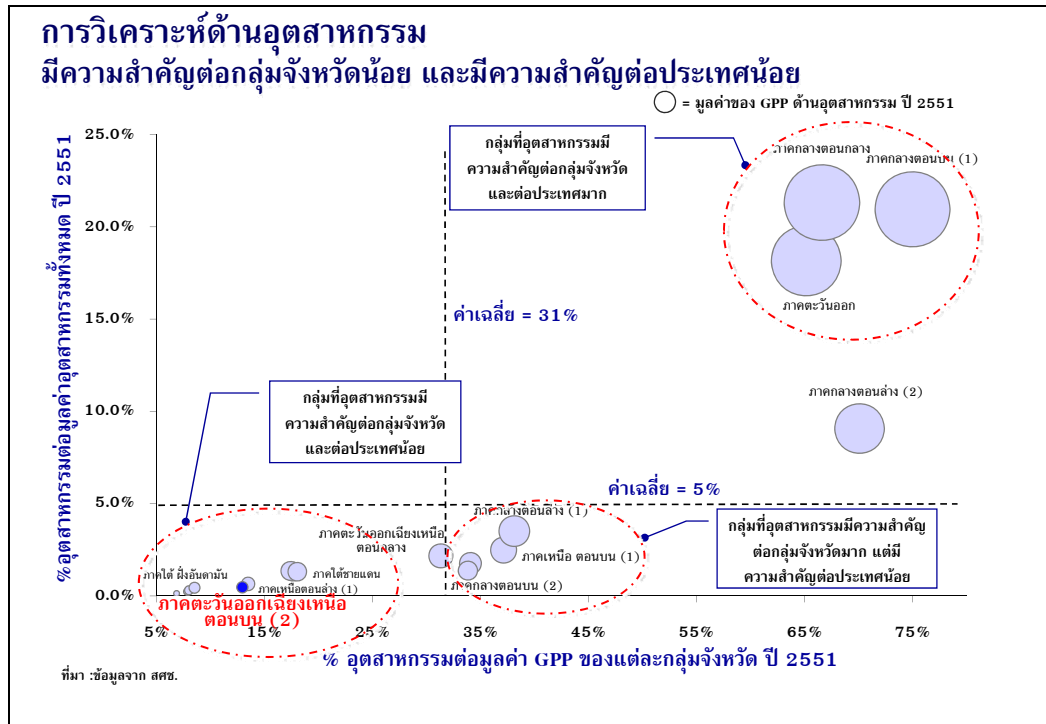
ละ 2.0 ของประเทศ และไก่เนื้อ มีปริมาณผลผลิต 475,962 ตัว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.4 ของประเทศ

แผนภาพที่ 11 การวิเคราะห์ด้านเกษตรกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

3.2.1.2 ด้านอุตสาหกรรม

ด้านอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 นั้น เมื่อวิเคราะห์ถึง สัดส่วนมูลค่า GDP ด้านอุตสาหกรรมต่อมูลค่า GDP ทั้งหมดของกลุ่มจังหวัด และสัดส่วนมูลค่า GDP ด้านอุตสาหกรรมต่อมูลค่า GDP ด้านอุตสาหกรรมของประเทศ พบว่า **ด้านอุตสาหกรรมมีความสำคัญต่อกลุ่มจังหวัดน้อย และมีความสำคัญต่อประเทศน้อย** โดยเมื่อพิจารณาภาพรวมทางด้านโครงสร้างอุตสาหกรรมนั้น พบว่าจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 เป็นโรงงานอุตสาหกรรมการเกษตร โดยมีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 1,977 แห่ง ส่วนเงินลงทุนภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่อยู่ในอุตสาหกรรมการเกษตรเช่นเดียวกัน โดยมีจำนวนเงินลงทุนทั้งสิ้น 2,171 ล้านบาท นอกจากนี้จำนวนแรงงานภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นแรงงานประเภทอุตสาหกรรมการเกษตรเช่นเดียวกัน โดยมีจำนวนแรงงานทั้งสิ้น 2,937 คน อย่างไรก็ตาม พบว่าโรงงานอุตสาหกรรมการเกษตรส่วนใหญ่กระจุกตัวในจังหวัดสกลนคร

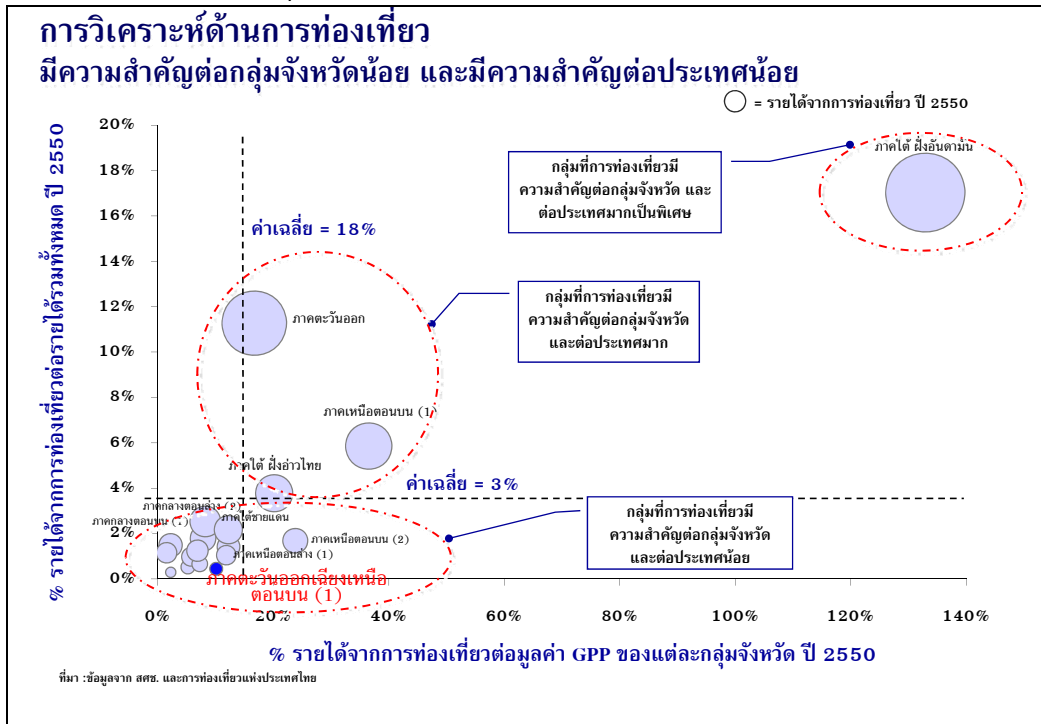

แผนภาพที่ 12 การวิเคราะห์ด้านอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

3.2.1.3 ด้านการท่องเที่ยว

ด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 นั้น เมื่อวิเคราะห์ถึงสัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดต่อมูลค่า GPP ทั้งหมดของกลุ่มจังหวัด และสัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดต่อรายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศ พบว่า **ด้านการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อกลุ่มจังหวัดน้อย และมีความสำคัญต่อประเทศน้อย** โดยในช่วงปี พ.ศ. 2547-2550 มีอัตราการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 5.4 ต่อปี และอัตราการเติบโตของรายได้จากนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 4.6 ต่อปี โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เข้ามาพักแรมในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 เป็นนักท่องเที่ยวไทย ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 99 ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด ในขณะที่นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาพักแรม คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 1 ซึ่งนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวลาว รองลงมาคือ เวียดนาม ใต้หวัน

ด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด มีความโดดเด่นในเรื่องความเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ ทำให้กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นสินค้าการท่องเที่ยวหลัก แต่เส้นทางการคมนาคมของกลุ่มจังหวัดยังไม่สะดวกมากนัก รวมทั้งการขาดการประชาสัมพันธ์และขาดการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ดี อันเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด

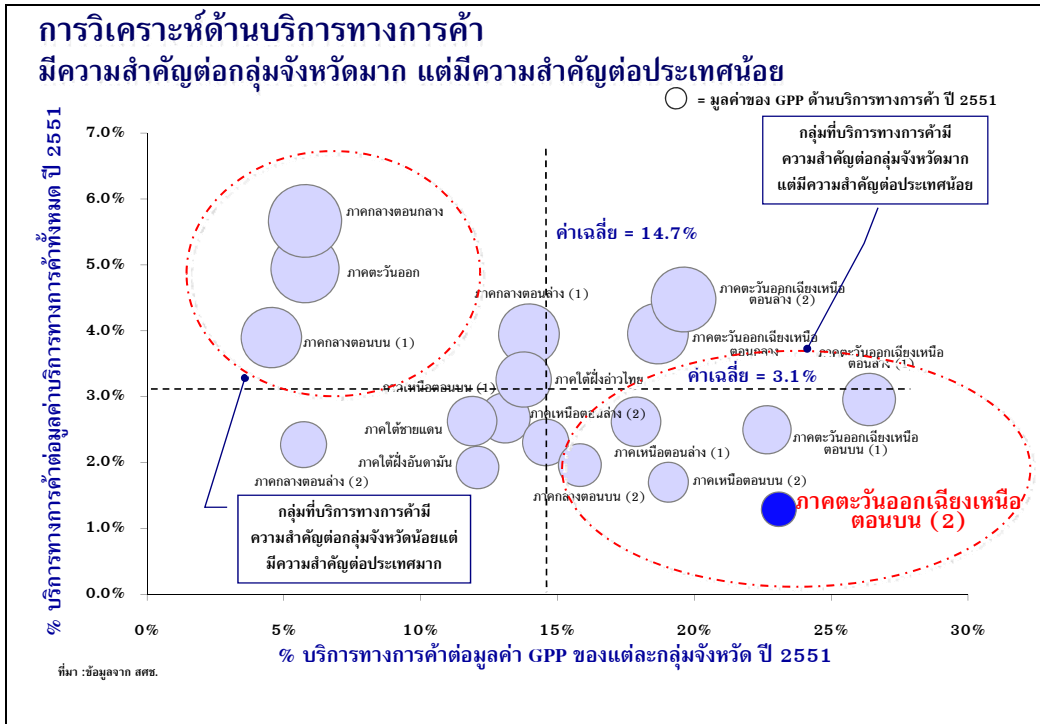

แผนภาพที่ 13 การวิเคราะห์ด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

3.2.1.4 ด้านบริการทางการค้าและการต่างประเทศ

1) การบริการการค้า

ด้านบริการทางการค้าของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 นั้น เมื่อวิเคราะห์ถึงสัดส่วนมูลค่า GPP ด้านบริการทางการค้าต่อมูลค่า GPP ทั้งหมดของกลุ่มจังหวัด และสัดส่วนมูลค่า GPP ด้านบริการทางการค้าต่อมูลค่า GDP ด้านบริการทางการค้าของประเทศ พบว่า **ด้านบริการทางการค้ามีความสำคัญต่อกลุ่มจังหวัดมาก แต่มีความสำคัญต่อประเทศน้อย**

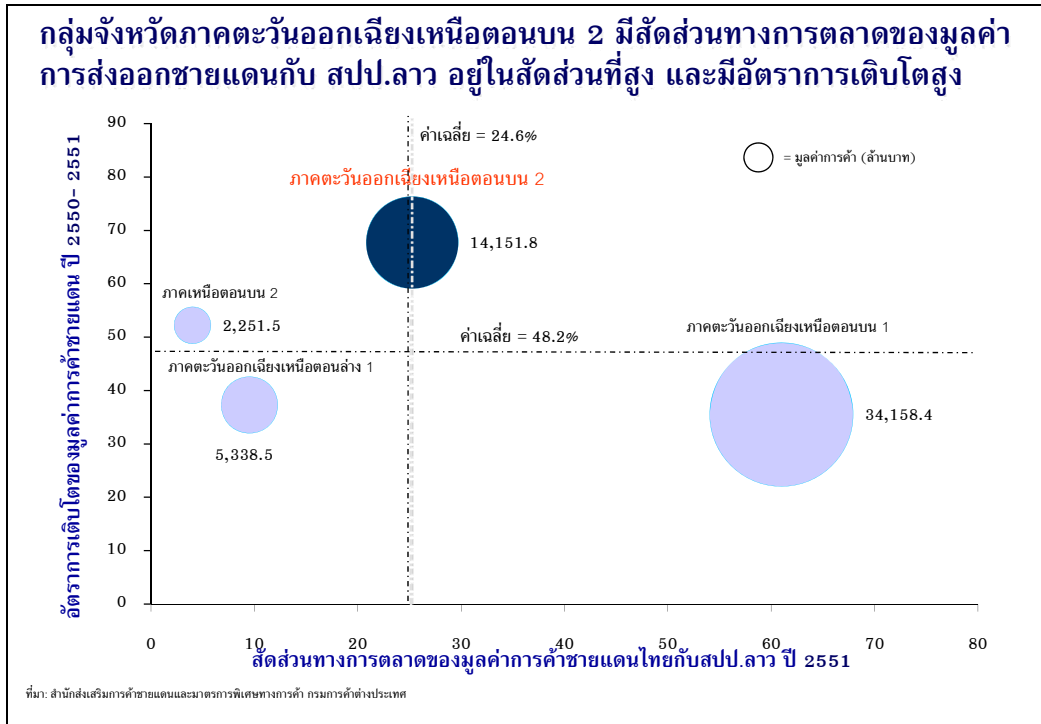

แผนภาพที่ 14 การวิเคราะห์ด้านการบริการการค้าของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

2) การต่างประเทศและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

■ การค้าชายแดน

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 นั้น เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบในเรื่องสัดส่วนทางการตลาดของมูลค่าการค้าชายแดน และอัตราการเติบโตเฉลี่ยของมูลค่าการค้าชายแดนของกลุ่มจังหวัดทั้งหมดที่มีต่อสปป.ลาว พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีสัดส่วนทางการตลาดของมูลค่าการค้าชายแดนไทยกับสปป.ลาว สูงเป็นอันดับที่ 2 โดยในปี 2551 มีมูลค่าการค้าชายแดนอยู่ที่ 14,152 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 25.3 ของมูลค่าการค้าชายแดนไทยกับ สปป.ลาว และมีอัตราการเติบโตของมูลค่าการค้าชายแดน ปี 2550- 2551 อยู่ที่ร้อยละ 67.7

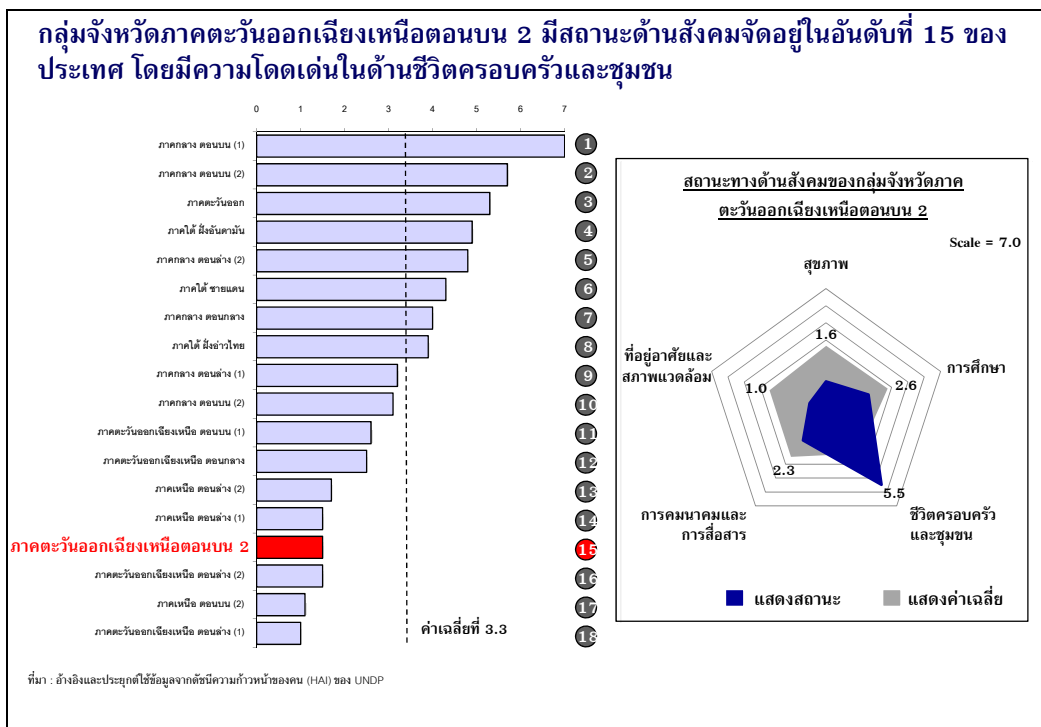
แผนภาพที่ 15 การวิเคราะห์ด้านการค้าชายแดนของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

3.2.2 ปัจจัยทางด้านสังคม

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ทางด้านสังคมจากดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีสถานะด้านสังคมในระดับต่ำ โดยจัดอยู่ในอันดับที่ 15 จากทั้งหมด 18 กลุ่มจังหวัด โดยมีความโดดเด่นด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน ในขณะที่ด้านอื่นๆ ยังต้องได้รับการพัฒนา ทั้งนี้เมื่อพิจารณาปัจจัยทางด้านสังคม ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยทางด้านสุขภาพ ปัจจัยทางการศึกษา ปัจจัยที่อยู่และสภาพแวดล้อม ปัจจัยชีวิตครอบครัว และชุมชน และปัจจัยการคมนาคมและการสื่อสาร สามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) **ด้านสุขภาพ:** มีประชากรที่พิการหรือเจ็บป่วยเรื้อรัง ป่วยด้วยโรคจิต/ประสาท รวมทั้งมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อสุขภาพ (สูบบุหรี่/ดื่มสุรา) และจำนวนประชากรต่อแพทย์สูงกว่าค่าเฉลี่ย โดยพบในจังหวัดมุกดาหารมากที่สุด
- 2) **ด้านการศึกษา:** จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย อัตราการเข้าเรียน รวมทั้งคุณภาพการศึกษา (คะแนนเฉลี่ยของนักเรียน) อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย โดยพบในจังหวัดนครพนมมากที่สุด
- 3) **ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม:** มีประชากรที่ประสบภัยน้ำแล้ง และ/หรือน้ำท่วมสูงกว่าค่าเฉลี่ย โดยพบในจังหวัดมุกดาหารมากที่สุด

- 4) **ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน:** มีผู้สูงอายุที่อยู่โดยลำพัง เด็กกำพร้า เด็กที่ถูกทอดทิ้ง เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ เด็กอายุ 15-17 ปีที่ทำงาน คราวเรือนที่มีหัวหน้าเป็นม่าย หย่าร้างหรือแยกกันอยู่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย รวมทั้งมีคดีประทุษร้ายและคดียาเสพติดที่จับกุมได้ในจำนวนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย โดยจังหวัดมุกดาหารมีค่าดัชนีสูงสุด
- 5) **ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร:** มีหมู่บ้านที่ถนนสายหลักใช้การได้ ความยาวของถนนต่อพื้นที่จังหวัด และประชากรที่มีโทรศัพท์มือถือ และเข้าถึงอินเทอร์เน็ตในจำนวนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย โดยพบในจังหวัดสกลนครมากที่สุด

แผนภาพที่ 16 ภาพรวมสถานการณ์ด้านสังคมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

3.2.3 ปัจจัยทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์ทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ที่ดิน น้ำ และป่าไม้ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

3.2.3.1 ที่ดิน

กลุ่มจังหวัดมีพื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้นจากการปลูกป่าในพื้นที่อนุรักษ์ป่าเศรษฐกิจและชุมชน มีแร่ธาตุที่สำคัญ คือ แร่โพแทส เกลือหิน แต่มีสัดส่วนพื้นที่เกษตรกรรมเพียงร้อยละ 4 ต่อพื้นที่ทั้งหมดของกลุ่มจังหวัด อย่างไรก็ตาม โครงสร้างของดินส่วนใหญ่เป็นดินปนทราย ดินเค็ม ซึ่งขาดความอุดมสมบูรณ์ อันเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการเพาะปลูก นอกจากนี้ยังประสบปัญหาการชะล้างพังทลายของหน้าดิน และปัญหามลพิษทางดินจากการตกค้างของสารเคมีที่ใช้ในการเกษตร

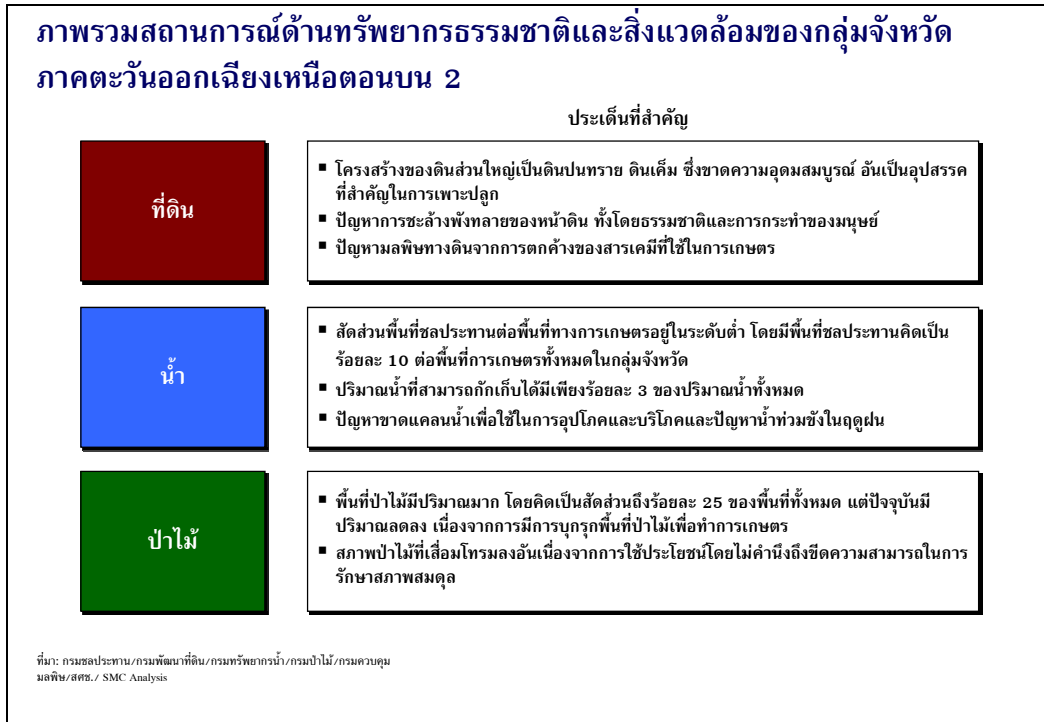
3.2.3.2 น้ำ

สัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่ทางการเกษตรอยู่ในระดับต่ำ โดยมีพื้นที่ชลประทานคิดเป็นร้อยละ 10 ต่อพื้นที่การเกษตรทั้งหมดในกลุ่มจังหวัด ส่วนปริมาณน้ำที่สามารถกักเก็บได้ มีเพียงร้อยละ 3 ของปริมาณน้ำทั้งหมด นอกจากนี้ยังประสบปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อใช้ในการอุปโภคและบริโภคและปัญหาน้ำท่วมขังในฤดูฝน

3.2.3.3 ป่าไม้

พื้นที่ป่าไม้มีปริมาณมาก โดยคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 25 ของพื้นที่ทั้งหมด แต่ปัจจุบันมีปริมาณลดลง เนื่องจากการมีการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพื่อทำการเกษตร นอกจากนี้ยังประสบปัญหาสภาพป่าไม้ที่เสื่อมโทรมลง อันเนื่องจากการใช้ประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรักษาสภาพสมดุล

แผนภาพที่ 17 ภาพรวมสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

ดังนั้น เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ทำให้สามารถสรุปจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรค (SWOT Analysis) เพื่อกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด ได้ดังนี้ คือ

จุดแข็ง (Strengths)

1. มีข้อได้เปรียบทางด้านภูมิศาสตร์ เนื่องจากมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศลาว ทำให้เอื้อต่อการค้าการลงทุน
2. เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรประเภทอาหารและพลังงาน เช่น ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง
3. มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ที่สามารถเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน
4. มีทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์
5. ประชาชนมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย และมีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ดี

จุดอ่อน (Weaknesses)

1. ประชาชนส่วนใหญ่ขาดความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตสินค้าเกษตร โดยส่วนใหญ่เป็นการแปรรูปขั้นพื้นฐาน
2. ขาดการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด
3. ประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำและประสบปัญหาความยากจน

4. ขาดระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ
5. ขาดเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมโยงระหว่างจังหวัด
6. ขาดการวางแผนและจัดการระบบชลประทาน

โอกาส (Opportunities)

1. นโยบายของรัฐในการส่งเสริมการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน
2. การเปิดเส้นทาง East-West Corridor เป็นโอกาสในการเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน
3. การส่งเสริมการเกษตรแบบมีสัญญากับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีจังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดนำร่อง
4. นโยบายของรัฐในการส่งเสริมการปลูกพืชพลังงาน

ภัยคุกคาม (Threats)

1. ระเบียบและกฎหมายของประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการค้าชายแดน
2. การแข่งขันด้านสินค้าเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สินค้าเกษตรที่มีราคาถูกกว่าจากประเทศจีน
3. ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐอย่างจริงจัง
4. ขาดการลงทุนภาคอุตสาหกรรมจากผู้ประกอบการนอกพื้นที่
5. ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง

3.3 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 พ.ศ. 2553 -2556

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ได้ให้ผู้เข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันระดมความคิดเห็นในการทบทวนแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ปี พ.ศ. 2553-2556 เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งเพื่อนำไปสู่การแปลงแผนพัฒนาสู่แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2554 ต่อไป โดยสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

3.3.1 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ปี พ.ศ. 2553 – 2556 ที่มีอยู่เดิม

แผนภาพที่ 18 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ระยะ 4 ปี พ.ศ. 2553 – 2556 ที่มีอยู่เดิม

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ระยะ 4 ปี พ.ศ. 2553 – 2556 ที่มีอยู่เดิมนั้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์

สะพานการค้า และการท่องเที่ยวอินโดจีน

ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ คือ

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
2. การพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดน
3. การส่งเสริมการลงทุน
4. การพัฒนาและส่งเสริมด้านวัฒนธรรม และเชื่อมโยงเมืองเพื่อนมิตร
5. การส่งเสริมทางการศึกษาเชื่อมโยงด้านการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการท่องเที่ยว

ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ คือ

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
2. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
3. การส่งเสริมด้านบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว
4. การส่งเสริมบุคลากรด้านการท่องเที่ยว
5. การส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาการเกษตร

ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ คือ

1. การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา
2. การเพิ่มผลผลิตและพัฒนาคุณภาพ
3. การแปรรูปและเพิ่มมูลค่าสินค้า
4. การพัฒนาทางการตลาด
5. การพัฒนาบุคลากรทางด้านเกษตรกรรม
6. การส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ และในประเทศเพื่อนบ้าน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ประกอบด้วย 1 กลยุทธ์ คือ

1. การยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถให้กับประชาชนทุกภาคส่วน

3.3.2 ผลการศึกษาทบทวนเพื่อปรับแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน 2 ระยะ 4 ปี พ.ศ. 2553-2556

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ ศักยภาพของกลุ่มจังหวัด และการระดมความคิดเห็นจากการประชุมเชิงปฏิบัติการในพื้นที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบถึงความต้องการของประชาชนในกลุ่มจังหวัด ทำให้ได้ข้อสรุปว่า **กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีศักยภาพทางเศรษฐกิจด้านการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ด้านเกษตรกรรม และด้านการท่องเที่ยว** ซึ่งเป็นประเด็นการพัฒนาที่สามารถทำได้ร่วมกันทั้ง 4 จังหวัด และส่งผลกระทบในเชิงบวกต่อทุกจังหวัดในกลุ่ม มิใช่เป็นการพัฒนาที่ทำให้เกิดผลประโยชน์แก่จังหวัดใดจังหวัดหนึ่งในกลุ่มจังหวัดเท่านั้น นอกจากนี้ ยังเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญก่อนในการแปลงแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดไปสู่แผนปฏิบัติราชการในปี พ.ศ. 2554 อันจะส่งผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจในเชิงบวกต่อกลุ่มจังหวัดในภาพรวม

นอกจากนี้ วิสัยทัศน์เดิมในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ให้ความสำคัญกับประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว แต่ไม่ครอบคลุมถึงประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรกรรมและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการปรับวิสัยทัศน์ใหม่ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้สะท้อนถึงแนวทางการพัฒนาหรือประเด็นยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดอย่างแท้จริง โดยทางคณะทำงานที่ปรึกษาได้กำหนดแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ที่ได้ทำการทบทวนใหม่ดังนี้

วิสัยทัศน์

“สะพานการค้า และการท่องเที่ยวอินโดจีน”

วิสัยทัศน์ของกลุ่มจังหวัดมีลักษณะกระชับและให้ความสำคัญกับการพัฒนาเพียง 2 ด้าน คือ ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการค้าชายแดนและด้านการท่องเที่ยว แต่ไม่ครอบคลุมอีก 2 ประเด็นยุทธศาสตร์ คือ ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรกรรมและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมดังนั้นจึงไม่ควรเป็นระดับประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แต่ควรเป็นระดับกลยุทธ์ของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม

ดังนั้น จากประเด็นยุทธศาสตร์เดิมที่มีอยู่ 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้ปรับเป็น 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ใหม่ โดยได้ตัดประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการพัฒนาทุกด้าน ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นจึงควรเป็นระดับกลยุทธ์ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์ที่ทบทวนใหม่ ประกอบด้วย 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ดังนี้

- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการเกษตรกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงลาว เวียดนาม และตะวันออกไกล

แผนภาพที่ 19 ผลการทบทวนแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ที่ได้รับการทบทวนใหม่ มีรายละเอียดดังนี้

แผนภาพที่ 20 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ระยะ 4 ปี

วิสัยทัศน์

“เป็นสะพานการค้า เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวอินโดจีน”

ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน
เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. เพื่อเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนของกลุ่มจังหวัด
2. เพื่อพัฒนาด้านความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

กลยุทธ์ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ คือ

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเครือข่ายเชื่อมโยงเส้นทางการคมนาคม
2. การส่งเสริมและพัฒนาการตลาดและช่องทางการจำหน่ายสินค้า
3. การส่งเสริมให้เกิดการค้า การลงทุน
4. การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ผู้ประกอบการ ด้านการค้า การลงทุน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตร
2. เพื่อเพิ่มรายได้ด้านการเกษตรของกลุ่มจังหวัด
3. เพื่อเพิ่มศักยภาพบุคลากรด้านการเกษตร

กลยุทธ์ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ คือ

1. การพัฒนาปัจจัยการผลิตและประสิทธิภาพการผลิต
2. การพัฒนาการแปรรูปเพื่อเพิ่มและสร้างมูลค่าสินค้า
3. การส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดและการกระจายสินค้า
4. การสร้างมาตรฐานสินค้าเกษตร
5. การพัฒนา/ยกระดับองค์ความรู้ของเกษตรกรและผู้ประกอบการ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงลาว เวียดนาม และ ตะวันออกไกล

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว
2. เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว
3. เพื่อเพิ่มศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ คือ

1. การพัฒนาสินค้าด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน มีการเชื่อมโยงและส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว
2. การเสริมสร้างศักยภาพด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว
3. การยกระดับมาตรฐานบุคลากรและบริการด้านการท่องเที่ยว
4. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

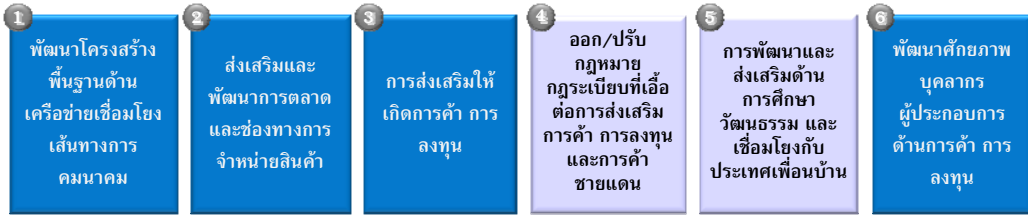
วิสัยทัศน์ของกลุ่มจังหวัด: เป็นสะพานการค้า เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวอินโดจีน

ประเด็นยุทธศาสตร์: การพัฒนาการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์:

1. เพื่อเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนของกลุ่มจังหวัด
2. เพื่อพัฒนาด้านความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

กลยุทธ์: กลยุทธ์ของกลุ่มจังหวัดโดยยึดตามแนวทางการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่า โดยกลยุทธ์ที่เน้นสี (Highlight) คือ กลยุทธ์ของกลุ่มจังหวัดในร่างแผนพัฒนา พ.ศ. 2553-2556 ที่ได้รับการทบทวนใหม่

แผนภาพที่ 21 ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร

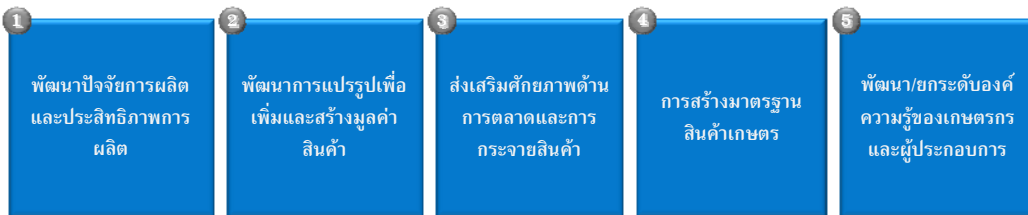
วิสัยทัศน์ของกลุ่มจังหวัด: เป็นสะพานการค้า เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวอินโดจีน

ประเด็นยุทธศาสตร์: การพัฒนาการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์:

1. เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตร
2. เพื่อเพิ่มรายได้ด้านการเกษตรของกลุ่มจังหวัด
3. เพื่อเพิ่มศักยภาพบุคลากรด้านการเกษตร

กลยุทธ์: กลยุทธ์ของกลุ่มจังหวัดโดยยึดตามแนวทางการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่า โดยกลยุทธ์ที่เน้นสี (Highlight) คือ กลยุทธ์ของกลุ่มจังหวัดในร่างแผนพัฒนา พ.ศ. 2553-2556 ที่ได้รับการทบทวนใหม่

แผนภาพที่ 22 ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว

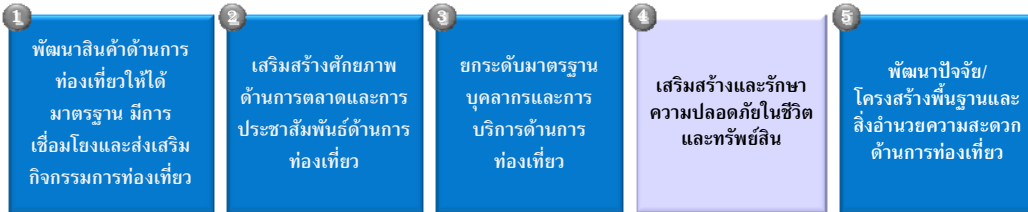
วิสัยทัศน์ของกลุ่มจังหวัด: เป็นสะพานการค้า เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวอินโดจีน

ประเด็นยุทธศาสตร์: การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงลาว เวียดนาม และ ตะวันออกไกล

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์:

1. เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว
2. เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว
3. เพื่อเพิ่มศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

กลยุทธ์: กลยุทธ์ของกลุ่มจังหวัดโดยยึดตามแนวทางการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่า โดยกลยุทธ์ที่เน้นสี (Highlight) คือ กลยุทธ์ของกลุ่มจังหวัดในร่างแผนพัฒนา พ.ศ. 2553-2556 ที่ได้รับการทบทวนใหม่

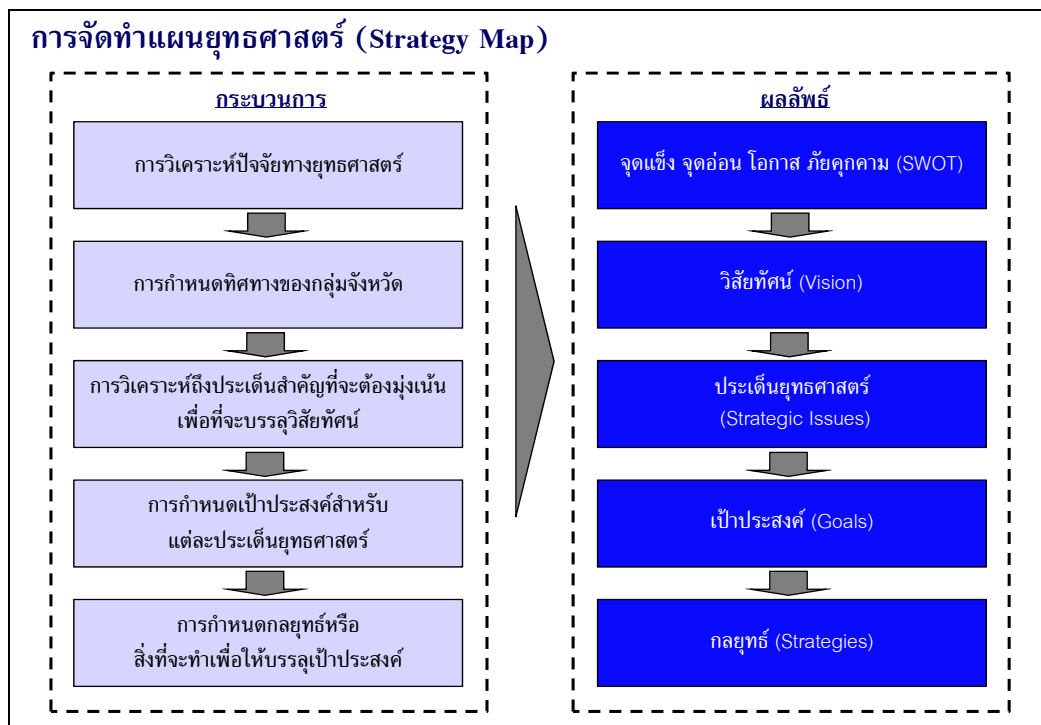

แผนภาพที่ 23 ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว

4. การแปลงแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดไปสู่แผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2554 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

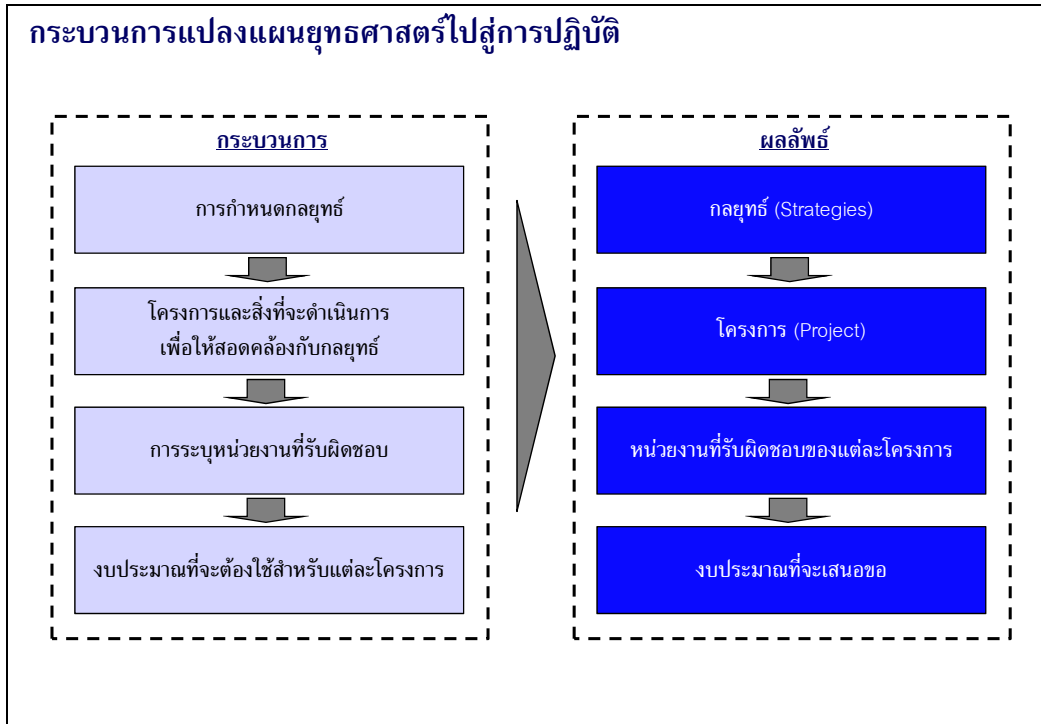
4.1 แนวทางการแปลงแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดไปสู่แผนปฏิบัติราชการ

แนวทางการแปลงแผนพัฒนาไปสู่แผนปฏิบัติราชการนั้น เริ่มต้นจากการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ (Strategy Map) ซึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยทางยุทธศาสตร์ เพื่อให้ได้ซึ่งการประเมินสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค) หรือกรอบการวิเคราะห์ SWOT Analysis อันจะนำไปสู่การกำหนดทิศทางพัฒนาของกลุ่มจังหวัดหรือวิสัยทัศน์ (Vision) ต่อจากนั้นจึงจะทำการวิเคราะห์ถึงประเด็นสำคัญที่จะต้องมุ่งเน้นเพื่อที่จะบรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าว เพื่อให้ได้มาซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด (Strategic Issues) ทั้งนี้ เมื่อสามารถกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญได้แล้ว จำเป็นจะต้องกำหนดเป้าประสงค์ (Goals) สำหรับแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ เพื่อให้ทราบถึงเป้าหมายการพัฒนาในแต่ละประเด็น ต่อจากนั้น จึงจะกำหนดกลยุทธ์ (Strategies) ที่สำคัญในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าว (ดังแสดงในแผนภาพที่ 24)

แผนภาพที่ 24 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ (Strategy Map)

เมื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์ (Strategy Map) ของกลุ่มจังหวัดได้แล้ว ก็จะเข้ามาสู่กระบวนการแปลงแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดกลยุทธ์ (Strategies) ที่สำคัญในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ ต่อจากนั้นจึงนำเสนอโครงการและสิ่งที่จะดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ดังกล่าว รวมทั้งระบุหน่วยงานที่รับผิดชอบในโครงการนั้นๆ และสุดท้ายคือ การจัดทำคำของบประมาณในโครงการต่างๆที่นำเสนอ (ดังแสดงในแผนภาพที่ 25)

แผนภาพที่ 25 กระบวนการแปลงแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ

ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีรายละเอียดดังนี้

วิสัยทัศน์

“เป็นสะพานการค้า เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวอินโดจีน”

ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน
เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. เพื่อเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนของกลุ่มจังหวัด

2. เพื่อพัฒนาด้านความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

กลยุทธ์ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ คือ

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเครือข่ายเชื่อมโยงเส้นทางการคมนาคม
2. การส่งเสริมและพัฒนาการตลาดและช่องทางการจำหน่ายสินค้า
3. การส่งเสริมให้เกิดการค้า การลงทุน
4. การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ผู้ประกอบการ ด้านการค้า การลงทุน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตร
2. เพื่อเพิ่มรายได้ด้านการเกษตรของกลุ่มจังหวัด
3. เพื่อเพิ่มศักยภาพบุคลากรด้านการเกษตร

กลยุทธ์ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ คือ

1. การพัฒนาปัจจัยการผลิตและประสิทธิภาพการผลิต
2. การพัฒนาการแปรรูปเพื่อเพิ่มและสร้างมูลค่าสินค้า
3. การส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดและการกระจายสินค้า
4. การสร้างมาตรฐานสินค้าเกษตร
5. การพัฒนา/ยกระดับองค์ความรู้ของเกษตรกรและผู้ประกอบการ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงลาว เวียดนาม และ ตะวันออกไกล

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว
2. เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว
3. เพื่อเพิ่มศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ คือ

1. การพัฒนาสินค้าด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน มีการเชื่อมโยงและส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว
2. การเสริมสร้างศักยภาพด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว
3. การยกระดับมาตรฐานบุคลากรและบริการด้านการท่องเที่ยว
4. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว

ทั้งนี้ จากกระบวนการแปลงแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติดังกล่าว ทำให้คณะที่ปรึกษาสามารถจัดทำตัวอย่างการแปลงแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดไปสู่แผนปฏิบัติราชการประจำปี 2554 โดยมีแผนงานโครงการที่สำคัญ (Flagship Project) ที่มีความสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของกลุ่มจังหวัด และคำนึงถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เพื่อเป็นตัวอย่างในการแปลงแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ไปสู่แผนปฏิบัติราชการประจำปี 2554 ทั้งนี้ คณะที่ปรึกษาขอยกตัวอย่างการแปลงแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ไปสู่แผนปฏิบัติราชการในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านและประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร เนื่องจากเป็นประเด็นยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับศักยภาพทางเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

นอกจากนี้ การแปลงแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดไปสู่การปฏิบัติ จำเป็นจะต้องเป็นไปอย่างบูรณาการ โดยโครงการที่สำคัญของกลุ่มจังหวัดจะต้องมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และมีการกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบของแต่ละโครงการ ซึ่งโครงการต่าง ๆ นั้นสามารถแบ่งความรับผิดชอบออกเป็น ระดับกระทรวง/กรม (Function-Based Projects) ระดับกลุ่มจังหวัด (Cluster-Based Projects) และระดับจังหวัด (Provincial Projects) ตามแต่ละกลยุทธ์ในแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งคณะทำงานที่ปรึกษาได้นำเสนอตัวอย่างโครงการที่สำคัญในแต่ละกลยุทธ์ และจำแนกตามขอบเขตความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานไว้เบื้องต้น ดังแสดงในแผนภาพที่ 26 (ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน) และแผนภาพที่ 27 (ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร)

แผนภาพที่ 26 ตัวอย่างการเชื่อมโยงโครงการในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการค้าชายแดน
และความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

แผนภาพที่ 27 ตัวอย่างการเชื่อมโยงโครงการในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร

4.2 สรุปโครงการที่สำคัญ (Flagship) เบื้องต้นภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน 2 ทำให้สามารถสรุปโครงการที่สำคัญภายใต้แต่ละกลยุทธ์ ได้ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์: การพัฒนาการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

เป้าประสงค์ (ภายใต้ประเด็น ยุทธศาสตร์)	กลยุทธ์และแนวทาง	แผนงาน / โครงการ	หน่วยงานหลัก
1. เพื่อเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนของกลุ่มจังหวัด 2. เพื่อพัฒนาด้านความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน	1.1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเครือข่ายเชื่อมโยงเส้นทางการคมนาคม	1.1.1 โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการขยายทางรถไฟจากจังหวัดอุดรธานีผ่านสกลนครและนครพนมไปถึงมุกดาหาร	<ul style="list-style-type: none"> สำนักงานพาณิชย์จังหวัด
	1.2 การส่งเสริมและพัฒนาการตลาดและช่องทางการจำหน่ายสินค้า	1.2.1 โครงการจัดงานแสดงสินค้าในต่างประเทศและจับคู่ธุรกิจ 1.2.2 โครงการประชาสัมพันธ์สินค้าส่งออกของกลุ่มจังหวัด	<ul style="list-style-type: none"> สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด
	1.3 การส่งเสริมให้เกิดการค้า การลงทุน	1.3.1 โครงการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลทางการตลาดด้านการค้าชายแดน 1.3.2 โครงการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของกลุ่มจังหวัด	<ul style="list-style-type: none"> สำนักงานพาณิชย์จังหวัด
	1.4 การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ผู้ประกอบการด้านการค้า การลงทุน	1.4.1 โครงการส่งเสริมศักยภาพและความรู้ด้านการค้าลงทุนของผู้ประกอบการ 1.4.2 โครงการพัฒนาองค์ความรู้ของประชาชนในพื้นที่ เพื่อการใช้ประโยชน์	<ul style="list-style-type: none"> สำนักงานพาณิชย์จังหวัด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สกลนคร และมหาวิทยาลัยในกลุ่มจังหวัด

ประเด็นยุทธศาสตร์: การพัฒนาการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

เป้าประสงค์ (ภายใต้ประเด็น ยุทธศาสตร์)	กลยุทธ์และแนวทาง	แผนงาน / โครงการ	หน่วยงานหลัก
1. เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตร 2. เพื่อเพิ่มรายได้ด้านการเกษตรของกลุ่มจังหวัด 3. เพื่อเพิ่มศักยภาพบุคลากรด้านการเกษตร	1.1 การพัฒนาปัจจัยการผลิตและประสิทธิภาพการผลิต	1.1.1 โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาและกระจายเมล็ดพันธุ์ดี 1.1.2 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโคเนื้อ โคขุน กลุ่มจังหวัดสนุก	<ul style="list-style-type: none"> สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
	1.2 การพัฒนาการแปรรูปเพื่อเพิ่มและสร้างมูลค่าสินค้า	1.2.1 โครงการพัฒนาการสร้างบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า	<ul style="list-style-type: none"> สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด
	1.3 การส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดและการกระจายสินค้า	1.3.1 โครงการพัฒนาการสร้างตลาดกลางสินค้าเกษตรของกลุ่มจังหวัด 1.3.2 โครงการประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตรปลอดภัย	<ul style="list-style-type: none"> สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด
	1.4 การสร้างมาตรฐานสินค้าเกษตร	1.4.1 โครงการพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตรของกลุ่มจังหวัด 1.4.2 โครงการติดตามมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าเกษตร	<ul style="list-style-type: none"> สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด
	1.5 การพัฒนา/ยกระดับองค์ความรู้ของเกษตรกรและผู้ประกอบการ	1.5.1 โครงการพัฒนาการจัดตั้งเครือข่ายด้านเกษตรกรรมในรูปแบบวิสาหกิจ (Cluster) 1.5.2 โครงการพัฒนาเกษตรกรและผู้ประกอบการต้นแบบ	<ul style="list-style-type: none"> สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

4.3 ตัวอย่างโครงการนำร่อง

ประเด็นยุทธศาสตร์: การพัฒนาการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

กลยุทธ์: การส่งเสริมและพัฒนาการตลาดและช่องทางการจำหน่ายสินค้า

โครงการ: โครงการจัดงานแสดงสินค้าในต่างประเทศและจับคู่ธุรกิจ

ชื่อโครงการ	โครงการจัดงานแสดงสินค้าในต่างประเทศและจับคู่ธุรกิจ
ความสำคัญของโครงการ/หลักการและเหตุผล	<p>ที่มา: จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ของกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน 2 หลายครั้ง ได้ให้ผู้เข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกันระดมความคิดเห็น ในการพิจารณาประเด็นยุทธศาสตร์ การพัฒนาการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ด้วยการกำหนดเป้าประสงค์และกลยุทธ์ คือ เพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนและพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้เป็นไปตามเป้าประสงค์และกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้น</p> <p>สภาพปัญหา/ความต้องการ: กระแสโลกาภิวัตน์(Globalization) ที่ปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและพร้อมที่จะแข่งขันในเวทีโลก กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ได้แก่ จังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร จึงได้ปรับบทบาทแห่งภาคธุรกิจใหม่ เพื่อผลักดันให้ธุรกิจการค้าในกลุ่มจังหวัด สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยจะมุ่งพัฒนาและยกระดับให้ผู้ประกอบการก้าวสู่สากล (Internationalization) มากยิ่งขึ้น ควบคู่กับการพัฒนาระบบการค้าภายในกลุ่มจังหวัด ให้มีการเจริญเติบโตแบบยั่งยืน (Sustainable Growth) ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</p>
วัตถุประสงค์ของโครงการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อขยายตลาดการค้าออกไปจากเดิม ด้วยการแสวงหาตลาดการค้าใหม่ ผู้ประกอบการสามารถส่งออกและนำเข้าสินค้าในคราวเดียวกัน เป็นการลดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง 2. ผู้ประกอบการค้าในกลุ่มจังหวัดสามารถเจรจาและตกลงทางการค้าและด้านการท่องเที่ยวเป็นการเบื้องต้น ซึ่งจะเป็นการปูทางทางการค้าในอนาคต สร้างรายได้แก่ประชาชน 3. การเข้าร่วมงานแสดงสินค้าในระดับนานาชาติ เป็นการประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่มจังหวัด โดยเฉพาะสินค้าที่มีศักยภาพในการส่งออก 4. ผู้ประกอบการค้าสามารถใช้เวทีในงานแสดงสินค้าเป็นแหล่งเรียนรู้ ด้านการตลาด การผลิตและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ สามารถผลิตสินค้าได้ตรงตามความต้องการของตลาด
ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ประกอบการสินค้าชุมชน (OTOP) และผู้ประกอบการ SMEs ในกลุ่มจังหวัดมีแรงจูงใจ และมีความมั่นใจที่จะพัฒนาสินค้าและธุรกิจให้มีขีดความสามารถในการค้าเพื่อการส่งออกมากขึ้น 2. ผู้ประกอบการสินค้าชุมชน(OTOP) และผู้ประกอบการ SMEs ได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการประกอบการทำการค้าการลงทุนในต่างประเทศมากขึ้น
ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ร้อยละของการสั่งซื้อและตกลงการค้าที่เพิ่มขึ้น 2. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าชายแดน

	3. ร้อยละของความพึงพอใจของผู้ร่วมงาน
ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์และความพร้อมของโครงการ	โครงการนี้มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านของกลุ่มจังหวัด รวมทั้งมีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดนของกระทรวง และจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ได้แก่ จังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ดังนั้น โครงการนี้มีความพร้อมที่จะผลักดันให้เกิดผลเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ
ผู้รับผิดชอบ	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสกลนคร
ทรัพยากรที่ต้องใช้	บุคลากรที่มีประสบการณ์ จัดหาเครื่องมือดำเนินการเพิ่มเติม และเทคนิคในการบริหารจัดการ
งบประมาณ	1,500,000 บาท
ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการนี้ (Stakeholders) หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการนี้	กลุ่มเป้าหมาย: ผู้ประกอบการค้าชายแดน (สินค้าชุมชน และ SMEs) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย: ผู้ประกอบการค้าชายแดน และ เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง
โครงการที่เกี่ยวข้อง	โครงการนี้มีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับโครงการอื่นของกลุ่มจังหวัด ได้แก่ โครงการประชาสัมพันธ์สินค้าส่งออกของกลุ่มจังหวัด
ความเสี่ยง	<ol style="list-style-type: none"> เงื่อนไขทางการค้าของประเทศเพื่อนบ้านอาจเป็นอุปสรรคต่อการทำตลาดสินค้าของกลุ่มผู้ประกอบการค้าชายแดนได้ ผู้ประกอบการค้าชายแดนอาจใช้โอกาสและช่องทางการตลาดมาแข่งขันกันเอง เช่น การขายสินค้าตัดราคากันเอง หรือการแย่งลูกค้า การส่งเสริมผู้ประกอบการขยายการตลาดในต่างประเทศต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องและจริงจังภายใต้ความต้องการที่แท้จริงของผู้ประกอบการ การเข้าร่วมกิจกรรมผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ประกอบการอาจไม่กล้าลงทุนเข้าร่วมโครงการ ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ ฯ ต้องให้ข้อมูลการทำธุรกิจที่เป็นผลมาจากโครงการฯ อย่างแท้จริงต่อเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการประเมินผลโครงการ การคัดเลือกผู้ประกอบการ จำเป็นต้องคัดเลือกจากผู้ที่มีความตั้งใจจริงและพร้อมจะลงทุนในส่วนที่จำเป็น การเตรียมความพร้อมให้ผู้ประกอบการ จะต้องประสานงานเป็นการล่วงหน้าและวางแผนอย่างรอบคอบ
ระยะเวลา และกิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	<p>ระยะเวลาของโครงการเริ่มต้นเดือนตุลาคม พ.ศ. 2554 สิ้นสุดเดือนกันยายน พ.ศ. 2555 โดยมีกิจกรรมที่สำคัญดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> นำผู้ประกอบการเข้าร่วมงานแสดงสินค้าในต่างประเทศตามที่กรมส่งเสริมการส่งออกกำหนด จัดการพบปะเพื่อเจรจาการค้าระหว่างกับผู้ประกอบการของกลุ่มจังหวัดกับนักธุรกิจต่างประเทศ (Business Matching) ระหว่างงานแสดงสินค้าในต่างประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์: การพัฒนาการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กลยุทธ์: การพัฒนาปัจจัยการผลิตและประสิทธิภาพการผลิต

โครงการ: โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโคเนื้อ โคขุน กลุ่มจังหวัดสนุก

ชื่อโครงการ	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโคเนื้อ โคขุน กลุ่มจังหวัดสนุก
<p>ความสำคัญของโครงการ/หลักการและเหตุผล</p>	<p>ที่มา: การเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกร กลุ่มจังหวัดสนุก มีทั้งการเลี้ยงเป็นอาชีพหลักและเลี้ยงเป็นอาชีพเสริมกิจกรรมการเกษตรอื่นๆ แต่การเลี้ยงโคของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยมีปัญหาในการเลี้ยงโคเนื้อด้านต่างๆ อยู่มาก เช่น ปัญหาด้านการปรับปรุงพันธุ์ ปัญหาด้านความรู้ของเกษตรกร ปัญหาโคที่เลี้ยงขาดความสมบูรณ์ทำให้อัตราการผสมติดต่ำ อัตราการให้ลูกโคต่ำ และอัตราการตายสูง ปัญหาขาดการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ทำให้การอัตรารเจริญเติบโตของโคไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้น จึงได้สนับสนุนให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดกลุ่มสนุก ร่วมกับสหกรณ์โคขุนในพื้นที่ฯและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้พัฒนาการเลี้ยงโคเนื้อ-โคขุนของจังหวัดกลุ่มสนุกให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้การเป็นการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ-โคขุนที่ครบวงจร มีความสอดคล้องกับแหล่งรับซื้อที่มีอยู่ในพื้นที่ ลักษณะประสานสอดคล้องกัน และยังเป็นส่งเสริมให้มีการใช้วัตถุดิบเหลือใช้หรือ ผลพลอยทางการเกษตร เช่น ฟางข้าว หญ้าธรรมชาติ และเพิ่มความสมบูรณ์ให้ดินจากปุ๋ยคอกที่ได้จากการเลี้ยงโค</p> <p>สภาพปัญหา/ความต้องการ: ในพื้นที่ของกลุ่มจังหวัดสนุก มีสหกรณ์ที่ดำเนินกิจกรรมทางการจำหน่ายเนื้อโคขุน จำนวน 2 แห่ง มีความต้องการโคขุนในพื้นที่ประมาณ 8,500-9,000 ตัว/ปี แต่เกษตรกร ในกลุ่มจังหวัดสนุกสามารถผลิต ลูกโคเนื้อเพื่อ เตรียมเข้าขุนเพียงร้อยละ 30 ของเป้าหมาย ทำให้สหกรณ์ทั้งสองต้องสั่งซื้อโคเนื้อจากพื้นที่จังหวัดทางภาคกลางและจังหวัดใกล้เคียงมาให้เกษตรกรขุนแทน เกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อของกลุ่มสนุกได้รับผลกระทบจากราคาจำหน่ายโคเนื้อที่มีแนวโน้มลดลง</p>
<p>วัตถุประสงค์ของโครงการ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อพัฒนาอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อ/โคขุนให้ชัดเจนครบวงจรตั้งแต่การเลี้ยงจนถึงการตลาด 2. เพื่อเพิ่มจำนวนโคเนื้อพันธุ์ดี ให้มีคุณภาพและจำนวนเพียงพอ ต่อการผลิตเนื้อโคขุนคุณภาพ 3. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชอาหารสัตว์พันธุ์ดีใช้เลี้ยงโคเนื้อ เหลือสามารถจำหน่ายเป็นรายได้เสริมให้แก่ครัวเรือน 4. เพื่อพัฒนาระบบการเลี้ยงการส่งเสริมโคเนื้อโคขุนเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มปศุสัตว์และโรงฆ่าสัตว์มาตรฐาน 5. เพื่อพัฒนาระบบการผลิตเนื้อโคขุนเพื่อบริโภคและการส่งจำหน่ายที่มีคุณภาพสามารถสอบย้อนกลับแหล่งที่มาการผลิตโคเนื้อโคขุนได้ (Traceability)

<p>ผลผลิตและผลลัพธ์ ของโครงการ</p>	<p>ผลลัพธ์เชิงปริมาณ</p> <ol style="list-style-type: none"> เกษตรกรได้รับการพัฒนาการผลิตและการตลาดโคเนื้อ จำนวน 3,000 ราย จำนวนโคเนื้อ 6,000 ตัว เพิ่มจำนวนลูกโคพันธุ์ดี ประมาณ 2,000 ตัว/ปี เพิ่มรายได้เกษตรกรจากมูลค่าลูกโคพันธุ์ดี เพิ่มพื้นที่การปลูกพืชอาหารสัตว์ 6,000 ไร่ มีปุ๋ยคอกเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินปีละไม่น้อยกว่า 6,000 ตัน <p>ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ</p> <ol style="list-style-type: none"> มูลค่าเพิ่มจากการจำหน่ายโคเนื้อที่ได้รับการพัฒนาการผลิต เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายพืชอาหารสัตว์ มีปุ๋ยคอกเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลดการใช้ปุ๋ยเคมี
<p>ตัวชี้วัดความสำเร็จของ โครงการ</p>	<ol style="list-style-type: none"> จำนวนลูกโคพันธุ์ดีที่เพิ่มมากขึ้น (ตัว) พื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์เพิ่มขึ้น (ไร่) ร้อยละของรายได้เกษตรกรที่เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายโคพันธุ์ดี
<p>ความเชื่อมโยงกับ ยุทธศาสตร์และความ พร้อมของโครงการ</p>	<p>โครงการนี้มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรของกลุ่มจังหวัด รวมทั้งมีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรของกระทรวง และจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ได้แก่ จังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ดังนั้น โครงการนี้มีความพร้อมที่จะผลักดันให้เกิดผลเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ</p>
<p>ผู้รับผิดชอบ</p>	<p>ปลุสสัตว์จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร</p>
<p>ทรัพยากรที่ต้องใช้</p>	<p>บุคลากรที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการผลิตโคเนื้อ โคขุน เครื่องมือดำเนินการบางส่วนต้องจัดหาเพิ่มเติม</p>
<p>งบประมาณ</p>	<p>7,500,000 บาท</p>
<p>ผู้ที่เกี่ยวข้องกับ โครงการนี้ (Stakeholders) หรือผู้ที่ ได้รับผลกระทบจาก โครงการนี้</p>	<p>กลุ่มเป้าหมาย :</p> <ul style="list-style-type: none"> เกษตรกรผู้เลี้ยงแม่พันธุ์โคเนื้อเพื่อผลิตลูกโคขุนของกลุ่มจังหวัดสนุก 3,000 ราย เกษตรกรผู้ปลูกพืชอาหารสัตว์จำนวน 3,000 ราย ๆ ละ 2 ไร่ รวม 6,000 ไร่ สถานที่จำหน่ายโคเนื้อ-โคขุนของเกษตรกรในกลุ่มจังหวัดสนุก <p>ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย :</p> <ul style="list-style-type: none"> เกษตรกรที่เลี้ยงโคขุนของกลุ่มจังหวัดสนุก สมาชิกสหกรณ์ การเลี้ยงปลุสสัตว์ กรป กลาง โพนยางคำจำกัด และสมาชิกสหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด เกษตรกรผู้ประกอบการค้าตามตลาดนัดโค - กระบือ
<p>โครงการที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ไม่มี</p>
<p>ความเสี่ยง</p>	<p>ไม่มี</p>
<p>ระยะเวลา และกิจกรรม ที่สำคัญของโครงการ</p>	<p>ระยะเวลาของโครงการเริ่มต้นเดือนตุลาคม พ.ศ. 2554 สิ้นสุดเดือนกันยายน พ.ศ. 2555 โดยมีกิจกรรมที่สำคัญดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> การจัดทำระบบฐานข้อมูลการผลิตและการตลาดโคเนื้อของเกษตรกรจำนวน 3,000 ราย

2. ส่งเสริมให้เกษตรกรจำนวน 3,000 ราย เลี้ยงแม่โคเนื้อรายละ 2 ตัว รวม 6,000 ตัว เพื่อผลิตโคขุนพันธุ์ดี
3. จัดการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการเลี้ยงโคเนื้อแก่เกษตรกร 3,000 ราย
4. ส่งเสริมให้เกษตรกรจำนวน 3,000 ราย ปลูกพืชอาหารสัตว์พันธุ์ดี รายละ 2 ไร่ รวม 6,000 ไร่ เพื่อเลี้ยงโคและจำหน่ายเป็นรายได้เสริม
5. ประสานหรือทำข้อตกลงกับเกษตรกรกลุ่มผู้เลี้ยงโคขุน รวมทั้งสหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ grp. กลางโพนยางคำ จำกัด และสหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด เพื่อรับซื้อลูกโคพันธุ์ดีไปขุน ในราคาประกันหรือราคาที่กำหนด

5. ผลการวิเคราะห์แผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดของที่ปรึกษากับแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดที่นำเสนอต่อ ก.บ.ก.

จากการพิจารณาทบทวนและวิเคราะห์แผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ที่ทางกลุ่มจังหวัดได้นำเสนอต่อ ก.บ.ก. เมื่อปลายเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา โดยพิจารณาถึงองค์ประกอบในด้านต่างๆ สามารถสรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

1) ความสอดคล้องระหว่างแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดกับแผนพัฒนาในระดับอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากการพิจารณาทบทวนแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ที่ทางกลุ่มจังหวัดได้นำเสนอต่อ ก.บ.ก. เมื่อเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา พบว่า ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 เรื่องการพัฒนาการค้าชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการท่องเที่ยว และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร ที่ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัด มีความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดของ สศช. ซึ่งสนับสนุนกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ในการพัฒนาไปสู่การเป็นประตูการค้า และการท่องเที่ยวเชื่อมโยงลาว เวียดนาม และตะวันออกไกล และเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร นอกจากนี้ ยังมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดของทั้ง 3 จังหวัดในกลุ่มจังหวัด เนื่องจากแผนพัฒนาระดับประเทศ และระดับจังหวัด ครอบคลุมทุกมิติทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความมั่นคง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างโอกาสและอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่

แต่อย่างไรก็ดี แม้ว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นหนึ่งในนโยบายรัฐบาลและแผนพัฒนาระดับประเทศ แต่ในมุมมองของที่ปรึกษามีความเห็นว่า ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัด ซึ่งมีเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์คือ ประชากรเป็นคนดี มีคุณภาพ อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข มีเป้าหมายในการแข่งขัน โดยประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ในการนำไปสู่การบรรลุเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์นั้นซึ่งได้แก่ 1) ยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถให้กับประชาชนทุกภาคส่วน 2) ส่งเสริมและพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้กับประชาชนทุกภาคส่วน และ 3) ส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐอย่างเท่าเทียมกัน ควรเป็นบทบาทของระดับกระทรวง (Function-based) และระดับจังหวัด ยกเว้นแต่หากเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการพัฒนาอาชีพที่จะไปช่วยเสริมสร้างและสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1-3 ซึ่งเป็นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจข้างต้น จึงสามารถที่จะเป็นกลยุทธ์ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดข้างต้นได้

2) ความชัดเจนและความเป็นเหตุเป็นผลของแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดที่นำเสนอต่อ ก.บ.ก. นั้น ประกอบด้วย 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ข้างต้น ซึ่งครอบคลุมทั้งมิติด้านเศรษฐกิจและสังคม อย่างไรก็ตาม ทั่วประเทศที่ปรึกษามีความเห็น ว่า ควรคัดเลือกโดยเน้นประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญ และสามารถพัฒนาาร่วมกันได้ทั้ง 3 จังหวัด ตลอดจนส่งผลกระทบต่อ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและกระตุ้นให้เกิดการสร้างรายได้ให้กับทั้ง 3 จังหวัดในกลุ่ม จังหวัดได้อย่างแท้จริง เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติสัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรมและ ชัดเจน และคุ้มค่ากับงบประมาณที่กลุ่มจังหวัดได้รับ ดังนั้น จากการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มจังหวัด รวมทั้งโอกาส และความต้องการของประชาชนในพื้นที่กลุ่มจังหวัด ที่ปรึกษามีข้อเสนอแนะว่า ใน แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดนี้ จึงควรประกอบด้วย 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งได้แก่ การพัฒนาการค้า ชายแดนและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาการท่องเที่ยว และการพัฒนาการเกษตร และอุตสาหกรรมเกษตร ตามลำดับความสำคัญ

3) ความสอดคล้องระหว่างเป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดที่ได้ส่งมอบต่อ ก.บ.ก. นั้นมีเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการ พัฒนา และมีการกำหนดตัวชี้วัดที่สามารถวัดได้อย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนกลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นนั้น มี ความสอดคล้องและตอบสนองกับเป้าประสงค์และตัวชี้วัดของแผนพัฒนาฯ รวมถึงมีความเป็นไปได้ใน การแปลงไปสู่การปฏิบัติที่จะช่วยให้บรรลุผลตามตัวชี้วัดนั้นได้อย่างเป็นรูปธรรม

4) คุณภาพของโครงการที่นำเสนอในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด

ในภาพรวม โครงการที่นำเสนอในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และ เป้าหมายของแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด อย่างไรก็ตาม สามารถตั้งข้อสังเกตบางประการได้ดังนี้

- 4.1) โครงการบางโครงการยังคงเป็นโครงการระดับหน่วยงานส่วนกลางหรือกระทรวง และบาง โครงการเป็นระดับจังหวัด อาทิเช่น ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าชายแดน และความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น “โครงการส่งเสริมและพัฒนาโลจิสติกส์และ คมนาคมขนส่ง” สมควรที่จะเป็นบทบาทของกระทรวง มิใช่ของกลุ่มจังหวัด เป็นต้น หรือ โครงการที่อยู่ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมีบางโครงการที่ ควรเป็นบทบาทของระดับกระทรวง เช่น “โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาให้ก้าวหน้าสู่ระดับสากล” และบางโครงการควรเป็นบทบาทของระดับ จังหวัด เช่น “โครงการส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครองแรงงานนอกระบบ” เป็นต้น ดังนั้น ในการ เสนอโครงการ จึงควรคัดเลือกโดยมุ่งเน้นโครงการที่สำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าประสงค์

ของประเด็นยุทธศาสตร์ และมีผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่สูง ตลอดจนสามารถทำ
ร่วมกันได้ภายในกลุ่มจังหวัด

- 4.2) โครงการบางโครงการขาดความเชื่อมโยงและบูรณาการเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาหรือใช้
โอกาสได้อย่างมีประสิทธิภาพและให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด อาทิเช่น โครงการภายใต้
ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว มีหลายโครงการย่อยที่เป็นโครงการด้าน
ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดซึ่งมีวัตถุประสงค์เดียวกัน ซึ่ง
สามารถผนวกรวมเป็นโครงการใหญ่โครงการเดียวกันเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงและบูรณา
การ ลดความซ้ำซ้อน และบรรลุผลในทางปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

6. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ

ในการดำเนินงานโครงการระยะที่ 2 นี้ สามารถสรุปประเด็นปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะได้ดังนี้

ประเด็นปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
<p>1. หน่วยงานในส่วนกลางที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดไม่ทราบถึงโครงการในระดับกระทรวง รวมถึงระดับจังหวัด อันเนื่องมาจากขาดการประสานงานและเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานในระดับต่างๆ อย่างบูรณาการ</p>	<p>1. หน่วยงานในระดับต่างๆ ควรพัฒนาการประสานงานและเชื่อมโยงระหว่างกัน โดยเฉพาะในเรื่องแผนปฏิบัติการ ซึ่งประกอบด้วยโครงการต่างๆ เพื่อการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ อันจะส่งผลให้การพัฒนามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง และทำให้เกิดการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ทับซ้อน และถูกต้องเหมาะสมมากยิ่งขึ้น</p>
<p>2. หน่วยงานในส่วนกลางมีความล่าช้าในการจัดส่งหนังสือราชการถึงกลุ่มจังหวัดเพื่อแจ้งให้ทราบถึงการดำเนินงานโครงการนี้ ทำให้กำหนดการในการลงพื้นที่ของคณะทำงานที่ปรึกษาค่อนข้างเป็นไปอย่างเร่งด่วนและกระชั้นชิด ส่งผลให้กลุ่มจังหวัดต้องเร่งดำเนินการประสานงานในกลุ่มจังหวัด ในขณะที่เดียวกันก็มีภารกิจเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอในการเตรียมข้อมูลมากเท่าที่ควรเพื่อใช้สนับสนุนในการระดมความคิดเห็นในการประชุมเชิงปฏิบัติการ</p>	<p>2. หน่วยงานในส่วนกลางควรมีการวางแผนล่วงหน้าและเตรียมการให้พร้อมมากกว่านี้ เพื่อให้เวลาที่เพียงพอสำหรับกลุ่มจังหวัดในการเตรียมการ และไม่ทับซ้อนกับภารกิจของกลุ่มจังหวัดที่มีอยู่เดิม</p>